

curi vruća rakija

đura đukanov

Dobro naoštrena i istanjena od upotrebe, prosto nevidljiva u Slobinoj čvornovatoj šaketini, podmuklo sevu brica. Uboden u stomak, iznad kolena i u desnu mišicu, Miloš klonu na zemlju, poleže po upravo načetom snopiću okrškanе vinove loze. Zamašna kutlača tupo se priljepe za Slobin zglavak. Čak i da su mu između kratkih daščica muda slupali, bolnije me bi arlauknuo. Iz kratke, krpama starim obmotane aluminijske cevi, uglavljene u mekinjama oblepljeni kazan za pečenje rakije, curka skoro kapljičast mlaz vrele šljivovice. U peći pucketaju suve kukuruzne čokanjice.

— Sećaš se onog vešanja? — pitao je Bogica Ivana, musavu rakijsku čašicu podmetao pod lulu, i sklanjao je tek kad mu ova, prelivši ivicu čašice, opeče šaku. Zbrčkani, neumiveni, podbuli, uperljani Sloba gadljivo je okretao glavu, upirući užareni pogled u emajlirani kabo na čijem se dnu šumno rasprskavao plavičasti mlaz alkohola, iz kojeg se izvijala skoro vidljiva para, upijala se u ljude, natapala odela, zemlju, nebo.

— Rakija ti pamet izbrisala — promuklim glasom govorio je Bogica. — Tvrdu si volju imo, štranjku i visoko drvo izabro. Danima bi se ljuljo, vrabci te kljuvali. Jedino si crve izgubio iz vida. A njima si i nameno to prelavo meso. Lako bi mi s tobom. Oma bi te zakopali. Mrtvi širu zarazu i boleštine.

Sloba je okretao glavu i žudno udisao miris isparljive rakije.

— Crvima, kažem, treba da zafališ — bockao je Bogica. — Oni su progrizli granu. Tu di si se vešo. Znaš ti dobro koju. Posle, kad si pao, više nisi ni probao. Vrat te žuljio. Skrjanu granu skloniš iza kupe tulaja. Kasnije si se pravdo. Kao, bilo neko dete da gemaktuje šljive i skrjalo granu. Koje dete, da mi je znati, sme ući takom ludaku u avliju?

Majmunskim pokretom benavi Miloš počese teme, ispod noktiju isisa nazadevanu perut i prljavštinu, kurvanjski potapša po ramenu snuždenog Slobu.

— Sloba, bog ga njegov, ti ko da nisi čovek. Meni tako nešto da je kazo, kosti bi mu pokrlijaš.

— Da, pokrlijaš bi ovom mom, i to kad bi ti dozvolio, samo uz moj pristanak — prgavo će Borica. — Meni kosti da krlijaš, mazgetino blesava! Stani malo isprid ogledala, pogledaj na šta ličiš? Ore čovek iz ruke da ti ne uzme. Pravi pravcati divljak. Sva vaša familija sastavljena je od sami lepotana. Ne znaš koji je od kojog lepši, u koga pre da pogledaš?

Miloš otvori usta, nabra obrve, pri čemu mu se smanji ionako malo čelo, i samo jednom slegnu ramenima, širokim kao dvokrilni šifonjer. Posle navale nečeg što je ličilo i na kašalj i na smeh, kašljući i brišući suze, Sloba istrkelja:

No, Miloše, šta čekaš, što mu ne pokrlijaš kosti?

— Ne sprežem s pijandurama — glupavo se iskliberi Miloš. Pijano i ludo su dva rodena brata.

— Da, braća, ko ti i Marko što ste — spremno dočeka Borica. — Jedna vas mati rodila, jedan otac pravio, iste ste rite oblačili, istu mandar u jeli, pa kad je već tako, mislio si, red je i ženu istu da koristite. Marko nek je rani i odeva, a čim on izvuču nogu iz kuće, tu je Miloš da ga zameni. Je l' ti bilo škakljivo ajde, priznaj? Nemoj se stiditi, je l' da je prvi put majinteresantnije?

— Šta prvi put? — zabobnjalo je kroz usta Milošove krvlju nalivene glavurde.

— Gle sad kako se pravi prost. Setio se dasa, posle trideset i kusur godina, da na svetu postoji žensko. Dotle ni primiriso nisi. Mislio si, ko Bogislav, da ona stvar stoji vodoravno.

— Jao, Mladene! — ushićeno klikne Sloba.

— Moj mu zadene! — prihvati Bogica.

Na Milošovom čelu zasijaše krupne graške znoj. Od bujice povika, koje je prosto povratio, Bogica i ostali razabraše samo ovo:

— Sreća tvoja što krmača drži rep zakovmuto.

— A kako je Ljubinka Markova držala? Mora da joj je tur bridio.

— I uši klamćale! — iskašlje Sloba.

— Klamću i onoj tvojoj — okrete se Miloš Slobi. — Njoj klamću, a Sredoji se ispravljaju oči. Ni ti nisi baš neka lepota, al ga je onaj zagrdio. Gadjnijog stvora u mom životu vidio nisam. No, on je novčan. Čata, družu, čata. Po artiji škrabučka, po fabriki papire šeta. Mož se Vuka modirati kako oće. Svakog meseca dobije punu kovertu novaca. Da je kod tebe ostala, nikad čizme s nogu ne bi skinila. Vešaj se ti, truj koliko oćeš. Za nju ti više ne postojiš.

Sloba se maši za pojas, a Bogica, zabunjen od rakije, pomislivši da će Sloba na njega nasrnuti, zgrabi s kace tešku kutlaču. Skoči i Miloš, ništa ne kopčajući, između Slobe i Bogice, raširi ruke.

— Mir među životinjama! — drekne.

Arlaučući, neozleđenom šakom zgrabi Sloba lonac pun rakije i zafrijači ga na Bogicu. Lonac pogodi bogicu u leđa, rakija mu zapljusne teme, sapeče oči i razlije se ispod koluše. Arlauknu groznije od Slobe. Zmirkajući kao da su mu u oči uprli mlaz svetla, tupo blenući u mrlju na prosečenom rukavu, više nagonski nego pameću osetivši da mu s krvlju otiče i život, đipi Miloš sa zemlje. U dvorištu, pored pušljivog kazana, malo dalje od Bogice koji rukama i zemljom sapečene oči trlja, skoro ispod samog mlaza vrele rakije, Sloba, čučeci, ljubi i piri u smrskani zglavak.

Dok trči ulicama, kapljice rumene krvi, zaostale u prašini iza njega, čini se Milošu, odjednom, đavo bi ga znao kako i zbog čega, sjedinjene u krvavu loptu, napred jure, rupu u zemlji dube i slivaju se unutra, strpljivo ga čekajući. Zabanuvši se naperd, učini mu se da pada na prljave dunje, na salom obrasli pupak i sise. Kao da oseća, pod sobom, mlohavu mesinu, goličljivu vrelinu u stomaku. Seća se kako je sišao s uspaljene bratovljeve žene tek kad ga je zgrčilo sladotrašće, koje je, gledajući kako to rade nastorovi i konji, pretpostavljao da osećaju zasopljene životinje. Smejavao se dok je Marinko, brat mu, šutirao na ulicu gologuzu Ljubinku, a Sofija, majka mu sklapala ruke i spominjala Sve Svete. Sada, ležeći na zemlji, u lokvi, kroz koprenu vidi: iza prvog ugla, s harmonikom dugmetarom u rukama, izlazi Marko, i kako prilazi bliže harmonika se sve više širi, nadima i tegli, bleđi, poprma izgled najfinijeg mrtvačkog pokrova.

SLOBODA MISLI

katica ćulavkova

NEDELJA

*kobilo
ooooooo
vadiš svoje oči
podizeš rep
nastepo i likuješ
pred ljudima
jer
jedni te obletaju
psovkama, slobodnim vremenom
drugi te jašu, umivaju, dvore
a ti odbacuješ kopitom
i jedne
i druge*

SLOBODA MISLI

*čistiš cipele
da sijaju
kao krasnopis
uzimaš topao obrok
i spremaš se
da odeš
u zemlju svetlih
pojмова.*

*nudiš oblike
zavodiš ljude
a sve te opominje
po pitanju
erosa*

*naredi sebi da budeš
slobodna, misli
pod kožu nam uđi
za srce nam prirasti
da se savladamo
da očvrstamo
da te milujemo
golu golcatu
kao raspuštenicu
i kad si s nama
i kada nisi.*

LJUBOMORA

*treba je opisati
jer svuda je
u upotrebi
kao živi jezik
dosadna gradska muzika
glodar, bez prestanka
i gladna i žedna
na trpeži liže i srče
s uživanjem*

nama ostavlja kosti

ODISEJ: DA NE BUDE KASNO

*vežite me, na vreme
visoko, na jarbolu
da mogu da ih se nagledam
da mogu da ih se naslušam
a samo nagonom
da ih dodirnem*

*od broda galiju napravite
uši voskom začepite
da ne možete da čujete
Scile i Haribde
pevanje*

*veslajte lagano da ne bude
suviše kratak susret
s lepim
da ne bi od sebe
pobegao, vežite me
— imamo šta jedno drugom reći
ja, Scila i Haribda*

*.....
da se vratim na mesto
iskušenja
delove svoje da nađem
na vreme*

S mađarskog preveli autor i Radmila Lazić